

Діло

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринан 10., II. пав. Конт. почт. шкан 26.726. Адреса теле. „Діло—Львів“. Число телефону 565. Рукописи редакції не повертає.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . . . 5— К. чвертьрічно . . . . . 15— піврічно . . . . . 26— щорічно . . . . . 50— у Львові (без доставки): місячно . . . . . 4— К. чвертьрічно . . . . . 12— піврічно . . . . . 22— щорічно . . . . . 44— в Німеччині: піврічно . . . . . 28— М. щорічно . . . . . 56— За зміну адреси платити се 50 с.</p>	<p>Ціна оголошень: Рядок постійної розмірності 10 с. в день 50 с. в місяць 1 К. в кварталі 1'50, в році 5 К. в місяць 1'50, в кварталі 2 К. Наказати 2 К. Свіжа тираж друку повільно. Обсяг тиражу не більше 1000 примірників. Местний оголошення за обсягом . . . . . у кожному . . . . . Один примірник коштує у Львові 16 с. на провінції 20 с.</p>
--	--	--

Видас: Видавничий Опікун „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 22 січня 1918.

Нова хвиля отруйного вітру повіяла з польської сторони на Україну: вітру ненависти — такої страшної, яка вибухала тільки в історичні моменти, подібні до теперішнього. Ані наші батьки ані ми такої ненависти доси не знали — мимомого, що ми недостатку цього почути в польській суспільності супроти нас жаліти ся не можемо. Та доси те почуте було сплетене з почутем переваги над нами, а тепер садиться ся почутем переваги страху, що та перевага валить ся, на місце почутя переваги родять ся почуте безсилності — і те почуте безсилності спричиняє, що почуте ненависти Поляків до нас таке страшне.

Читайте польську пресу з останніх тижнів: Яка ненависть лише з кожного рядку сувороти відбудованої української держави!

Українська держава переводить демократичну земельну реформу. Теоретично за земельною реформою в напрямі віддання латифундій працюючому селянству висловив ся цілий ряд економістів цілого культурного світа. Тепер на сході Європи наукова теорія переходить у практику соціального життя. Може бути, що се доконуєт ся діло, яке цілий світ покочить, як цілий світ подонила велика французька революція.

Але віддане латифундій працюючому селянству на Україні дотикаєт ся також (не вилючно!) польських поміщиків, які ще з часів польської держави вдержали ся на Правобережжю як єдині представники Польщі на півночній межі польською державою українській землі. І сього досить, щоб польська преса накинула ся на українське правительство з шалом, який пригадає часи Хмельниччини і Гайдамаччини. Відбудована українська держава мала би спинити ся перед земельною реформою, яка має стати основою державного ладу на Україні, щоб тільки за консервувати польських плантаторів на Правобережжю! Чи може, переводячи ту реформу, вивласнюючи всіх інших поміщиків, навіть найбільш заслужених діячів українського відродження, мала би окремими привілеями хоронити польських плантаторів, щоб тільки не зникне з української землі те, що наслідком завойовницької політики польських королів?!

З тим подихом ненависти, яка кричить з кожного рядка польського друкованого слова з приводу ліквідації польського землеволодіння на Правобережжю сепаруєт ся ненависть, яка гелесним думас з приводу привіання державної суверенності Української Народньої Республіки обома воюючими сторонами й її участі в правани суверенної держави в миревих переговорах в Бересті.

Вд вибуху війни аж до вибуху революції в Росії польські учені, політики й публіцисти переганяли ся в доказуванню, що закордонна Україна не є і не може бути здібна до національно державного життя, що в се тільки егніційний матеріал, завуужений неіаключним присутвом історії на потоненє в польській або російській державності, залежно від того, хто — Північ чи Росія — над ним запанує, і т. и.

Вд вибуху революції в Росії до проголошення Української Народньої Республіки ті самі пакозе всіни способами обезцінювати привіс твореня української державності, представили його як „штучну будову гуртка самозванців“. І читали ся між рядками або таки в рядках польської преси або невдоволенє, чому російське правительство не вітре в лица землі тих самозванців, або радість з кожного акту російського правительства, звертаного проти будови української державності.

Тепер, пз міжнароднім признанню Української Народньої Республіки, обковика польську суспільність страшна ненависть до української держави.

Що вона означає? Почуввають Поляки, що довершуєт ся процес невідключної ліквідації польської державності на українських землях і відночасно ліквідації самої польської держави як історичного твору, чують, що вони сувороти те-

го процесу безсилні, — і звідси така страшна ненависть.

І ся ненависть заставляє напружати всі сили, щоб ще ратувати, що ратувати дасть ся, щоб — говорючи словами недавно цитованого в нас польського політика — як найбільше з народности Річи Посполитої „ратувати“ для дуchoї Польщі.

В сих зусиллях Поляків криють ся для західних областей України велика небезпека, на яку повинні бути звернені очі цілого українського народу, щоб її — поставивши між польськими й українськими землями державну границю — раз на все відперти.

За поділ Чехії.

ВІДЕНЬ (Тіб.) Сенат німецьких послів в Чехії ухвалив заву, яка буде вложена в Палаті псалів. Веко звертаєт ся незвичайне ріжучо проти змагань Чехів і домагаєт ся утвореня самостійної провінції німецької Чехії із всіми іривами і урядженнями коронного краю в області цісарства Австрії, без якої себудь залежності від чеської частини Чехії.

Пояснення.

Вд п. д-ра Петрушевича, голови У. П. Р., ми одержали отсе писмо:

В числі 12 числа „Діла“, а саме у вступній його статі, зроблено мені як членови австрійської делегації і її військової комісії завіт, що в переведеній в сій комісії дебаті я не взяв участі, хоч як заступник нашого народу мав я обовязок якраз в сій комісії дуже багато сказати.

Рівночасно в тійже статі поставлено намірений правительством спосіб організації прибічної ради м. Львова, який безперечно нас кривдить, бо признає нам лиш 6 проц мандатів — в тісну звязь з політикою теперішньої У. П. Р.

Супроти сього хотів би я подати таке поясненє:

Вже на першій засіданню військової комісії австрійської делегації я записав ся до слова і лиш наслідком спрчиненого візидом гр. Черіна до Берестя перерви в маршах сеї комісії я — як і много інших записаних до голосу членів сеї комісії — не аспів ще прийти до голосу, як четвертий в ряду бесідник.

Що до другої справи, а саме прибічної ради м. Львова, то ся справа далека ще від дорішення, бо є щойно в стадії переговорів і не є ще навіть певним, чи взагалі ся рада буде утворена Як про її утворенє, так і про есенціальний склад сеї ради рішати буде міністерство.

Розумієт ся само собою, що УПР. зробить все можливе, щоб се рішенє вийшло для нас можливе найкористійшим. Саме сеге тижня відбула президія УПР. дві конференції в сій справі — одну в президентом міністрів Зайдлером, другу з міністром внутрішних справ гр. Тогенбургом. Як вийде рішенє, ще не врати.

Гляда поширена прибічної Ради м. Львова до числа 100, зредила ся наслідком домаганя Поляків привернути назад до життя давню міську Раду, що числить 100 членів. Сувороти того, що з правного боку се домаганє представляєт ся неможливим, бо Рада раз розвізале перестала існувати і не може віджити, те правительство хотячи адевелити Поляків і дати їм бодай суругат міської Ради, намірило обійти закон розширенєм прибічної Ради до числа 100 і покликати до неї всіх членів давньої міської Ради.

Тут стрінуло ся однак з домаганєм Українців, щоб і вони в сій прибічній Раді ввійшли належне їм заступництво, якого не мали в давній міській Раді.

Як сказано вже вище, не є ще певним, чи сей план правительства буде здійснений чи ні і кілька мандатів вдасть ся нам есенціаль-

здобути. Се одне хотів би я однак сконстатувати. В давній міській Раді м. Львова не мали України ні одного заступника. Хоча давна Рада вийшла з вибору, всеж таки правительство було в тім співвникне, бо аласно що вніс правительство на вибори мало все рішучий вплив. Не пригадую собі одначе, щоб тоді хто небудь винив за се не обставина в яких живемо і проти яких всі беремо ся, а тодішню парламентарну репрезентацію. З високим поважанєм — д-р Петрушевич.

Вд редакції. Містячи се поясненє п. голови У.П.Р., пригадуємо рівночасно нашим читачам, що статя в ч. 12 „Діла“ (з суцїий своїй точці сконфіскована!) була звернена проти політики правительства д-ра Зайдлера в українській справі, політики, яку між н. характеризує переводженє в українських сенях державними органами, жандармами, sui generis „референдуму“ за прилученєм Східної Галичини до Польщі, тай сміливе предложенє почастувати українську людинь 6 членами на 100 в прибічній раді м. Львова. Політику сю ми тим рішучіше осудили, що веде її те саме правительство, яке стоїть в привязних, договором закріплених взаєминах з українським посольським клубом. Сього нашого осуду не може і — думаємо — не має наміру запитати також п. голова У.П.Р.

Що до останнього уступу наведеного поясненя, то кожний український громадянин — надіємо ся — з місця знаважить, що засадничо инакшу відповідальність поносить правительство супроти переводженних на некористь українства на підставі старого, власного статута виборів до міської ради у Львові, а инакше відповідальність свядас на нього супроти доконуваного з власної сили правительства іменованя членів прибічної ради Се таке очевидне, що й дискусії над сим чейже не може бути.

Ми одержали таке рішенє:
 В імені Його Величества Цісаря! Ці к. суд красний карний як трибунал пресовий у Львові рішив на внесок п. к. Прокураторії державної, що зміст часописи „Діло“ число 12 з дня 18. січня 1918 в артикулі: Львів 16. січня 1918 в уступі від „Наша знайдуть“ до „для Польщі“ від „при помочи“ до „для жандармерії“ від „Так ц. к. жандармерія“ до „для Польщі“ від „одначе що“ до „дуже значиме“ і в уступі „за прилученє Східної Галичини до Польщі“ від „жандарми“ до „народности“ і від „жандарми мають“ до „та робота“ містити в собі ество провини в § 300 з. к. і арт. IV. уст. з 17. грудня 1862 дп. Н. 8 ex 1863 узаяв досонану в дни 17/1 1918 конфіскату за оправдану і зардиз знищенє цілого накладу і видаз по дуци § 493 п. к. закат дальшого розширюваня того друкованого письма..

З'їзд українських стрільців інвалідів.

Вд виконуючого комітету інвалідів УСС одержуємо отсе писмо:

Дня 12 с. м. відбув ся у Львові, в льокалі Т. ва „Академічна Громада“ з'їзд інвалідів УСС. На 132 письменних відповідей, що наспіли на обі оголошені в укр. часописях відозви, прибуло задля лішого матеріального стану недовгань, як також комунікаційних труднощій ледви 14 осіб та двох делегатів в відїду висудив кеша УСС., що вступили жандарми ввійж 40 немічків. По отворенню з'їзду дана ввійж 40 немічків. По отворенню з'їзду тов. Б., приступлено до порядку денного, в який входили: 1) Справа фонду інвалідів УСС. 2) Дотеперішній адміністраційний фонд. 3) Потреба інвалідів УСС. 4) Внесєня і резолюції.

Після чотиригодинної дискусії над внесеннями присутних як також листовно зголошеними, прийав з'їзд отсю резолюцію:

1) Для спільної акції зібрати відомости

про інших інвалідів УСС., які ще досі не зго- лосилися в організацію.

2) Віднести ся до осіб і інституцій, які за- візують стрілецькими фондами в прошенні, щоби всі утворили центральну організацію зі всіх фондів УСС.

3) Утворити в найкоротшім часі при по- мочі тих фондів захист для інвалідів УСС., які сьогодні вже не мають пристановища, а які хотілиб користати зі всіх типів шкіл, чи про- мислових заведень існуючих у Львові.

4) Домагати ся утворення центральної орга- нізації помочи над інвалідами УСС., до якої ввійшли би крім самих інвалідів ще й заступни- ки всіх укр. організацій і товариств, що запо- нували би всіми інвалідами УСС. й які завіду- вали би фондами вложеними на сю ціль укр- аїнської суспільності.

По ухваленню наведе их резолюцій, при- сутній на зборах директор Т. ва „Макіаха“ тов. Сидельник забрав в черги голос і поставив впе- сені, щоби інваліди УСС. вписали ся в члени „Макіахи“ і щоби яля ухвалення спільної праці та контролі, sereneсть висше згадану інститу- цію до Львова. Рівночасно заявив тов. Сидель- ник, що складає уряд директора Т. ва „Макіаха“ в руки вибраного виконуючого комітету. Вне- сені і заву тов. Сидельника вриняли вибрані з одобрення сподіючись, що і пречі пекликані і негодикані управи введених стрілецьких фон- дів по аложенню точних рахунків підуць за його приміром! З окрема ухвалено на внесені тов. Говквєвича, який поручив віднести ся до УГР. в прошенні, щоби при нагоді дискусії в парла- менті над законом про платіжну платні інвалі- дів не забуто случайно про інвалідів УСС.

По сім приступлено до вибору виконую- чого комітету інвалідів УСС., в якого склад ввійшли: тов. Тевкер Бобків голова, Михайло Онуфрїк вістоголова; викадані: тов. Луцьк Па- вло, Ясний Осип і Моталь Митайло; заступни- ки викадані: тов. Михайло Говквєвич і Ва- сіль Шур.

Противпольський бюджет Пруссії.

Львів, 22 січня 1918.

Давній курс противпольської політики прус- ської вярвуть ся дальше, хоч деякі німецькі і польські провідники політичні обчисляли ся забезпеченням при взаємній згоді, амбов і союз. Нова німецько-польська орієнтація поки ще в Пруссії не принесла ніяких політичних надбавь Полякам.

Отже новий бюджет пруського міністерства скарбу принесе позачю 13,483,614 марок на противпольські цілі. Між иншим з тої суми гривначено 3,656,614 марок на цілі німецької колонізацій, 1,252,000 марок на помирнені ні- мецького рільництва, 780,000 марок на додатки для пенсій німецьких учителів в областях з ні- шиним населенням.

Проти вставлення тої позиції протестував в пруській сеймі польський посол Тромпчинський. Відповідаючи на його заяву міністер внутріш- них справ Древе заявив ось що:

Правительство тримать ся постійно заса- ди, що недопускаєме є вмішуванє якогось на- рєду до внутрішних справ другого. В пресі об- говєрюють ся справи певного рода автономії для Познанщини і Східної Пруссії. Заявляю з- гєри, що всяка думка звичечна єдності прус- ської держави автономією не надаєть ся зовсім до дискусії (Оплески правниці).

В марті минулого року заявило правитель- ство готовість удїляти Полякам в певній мірі більші уступства, чим се було доси можливе на засаді захованя Полякам. В комісії виборчої ре- форми коментовано се в той спєсїб, щоби по- пробувано знести означені репресійні зарядженя проти Поляків при удержанню позитивних заря- дженє для помирненя Німеччини. Обітницї, дані Полякам будемо могли додержати тільки тоді, коли будуть впроваднені умови, яких зміст такїй, щоби переважюча більшість польської людно- сти своїм захованєм обьявила, що погребала всяку думку в дїрвнє від Прус чи безпосередно, чи дорогою автономії. Супроти горожан, які ще барлять ся такою думкою є немислимим акне- будь уступства.

Покінченє страйкового руху.

Львів, дня 22. січня 1918.

Мунь в Німеччині.

Після конференції представників робітниц- тва в правительствє, яка відбула ся в минулу недїлю, рїшєнє провідити організованого ро- бітництва волічити страйком. Прашу піднято вже майже у всіх фабричних заведенях Відня; не працюють ще тільки металеві підприємства в деяких промислових окоуах; страйкуючі ро- бітники недоволені висїдом переговорів партійних провідників в правительствє. Та сей дальший страйк має тільки характер протесту проти рїшеня партійної управи і він на днях теж покінчить ся. Тільки у Львові триває ще безробітє робітників в великих парастах.

Одним з успіхів робітництва має бути по- права апроваційних відносєн. Щоби зарядити лихоє, правительствє спрочадує на днях 450 вагонів мунь в Німеччині. Се скількість вистар- чила би для загоду населеня вєго на шістора- дня та її головно розділять ся між вїденську людність.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красній Союз Кредитовий у Львові, — число книжечок: шадничей 4.000.

Розв'язанє конституанти

ПЕТРОГРАД. (П. А.) Декрет про розв'язанє конституанти звучить так:

Російська революція утворила робітничо- селянське-жовнірське правительствє, як орга- нізацію усіх визискуваних робучих верств, а не тільки в боротьбі клас мєже вибєроти для себе цілковиту політичну і господарську свободу. В першім періоді революції ті ряди пашимєн і скріпили свою власть і пізнали неможливість і самосман порозуміння з мішанством. Вони брали пересвідченя, що освободженє гістично- правительствє, що немислиме без зїрваня із всяким ком- місом. На тім тлі вибухла в падолісті револю- ція, яка віддала усю власть в руки р. жовні- ра Конституанта, вибрана на основі давних ре- чих діст, показала ся висловом старої системи правительствє, в якій власть належала до мі- шанства. При тім нарід голосуючи на соція- лних революціонерів, не в'умів відірвати соція- лних революціонерів, прихильних мішанству від соція- лних революціонерів дівни, прихильників соціялі- зму. В сей спєсїб конституанта мус-ла стати ся на- рокованєм мішанської рєпублики і протистави- ти античній лінії революції в падолісті і вїд- рад. Революція в падолісті дала власть в руки і через неї робучий класам, які доси були дані на поталу. Робучі класи набрали пересви- ченя, що минує час давнього мішанського ре- публіканства, бо він не даєть погєдити ся з на- дачами соціялізму, та що тільки класовий ра- д в івдї рад може побєроти спєциально і утвори- новє соціялістичне правительствє. Нєспєшим поваги рєпублики рад і вїдданє здобутої во- лї в руки конституанти і мішанства було фатальним кроком і рїшило би се банкрутє робітничої і селянської революції.

В констатуанти, створеній дня 18. січня представники соціялістичної революційної партії Керєвського, Чернєва і Ассєнтієва, ма- ють більшість. Розумієть ся, що ті люди вїдданє внісєне, щоби реєрвалити над усюю і соціялістич- ною проєляміцією головною виконуючою вїд- чоє комітету та щоби прийняти проєляміцією робітничих прав, також призначє революційні падаєлісті і поваги рад. В сей спєсїб конста- туанта зїрвала заяву, яка її дучить в рєпублику рад в Росії. Тому було кєнєчє, щоби конста- туанти і соціял-революційна лінія, яка мала вїд- чини більшість в рєдах, відтягнула ся.

Тому що соціялістична революційна партія по- бєрєє зновє поваги рад і вопирає в вїдданє спєци- сти опозицію угнїтаючих клас є рїчю акне- вим, що кєдїб частє послїдї останає в констатуанти, ш- то та обставина помоглаб тільки контрреволюції мішанства і осягненю її цілей та вїдобрєнє влади радам. З сїх причин головною завя- юний комітет зарядив розв'язанє конституанти.

ДОН, УКРАЇНА І БОЛЬШЕВІКИ.

Донське козацтво належить до тих частин зруйнованої імперії, які хочуть жити незалежно в федеративнім зв'язку з иншими областями й народами Росії.

Остаточнє донські козаки самовизначились на з'їзді народів у Києві, скликаному Укр. Центр. Радою 5—15 вересня. На цьому з'їзді вони ясно стали на федеративній позиції.

До своєї позиції вони підійшли не зразу. Ще в діті вони на своїм з'їзді мимгаєли „єди- ної, недїляної демократичної рєпублики“ з об- ластними автономіями. Але вже й тоді була в козацтві федеративна течія. Се течія зміщилась до осєни і тепєр панує на Донщині.

Чому так?

Козаки — се є гілка московського народу, гілка, яка виростала столїттями, історично скла- далась і формувалась.

У російській імперії вони займали управ- лядованє становище. Вони тишились особливим довірем царів, мали більше землі, були одною з підвалин російської держави.

Раптом імперія летить шкєрєберть і козац- тво опинилось у нових умовах.

Звичайнє, вєно старалось, не знаючи куди впростувати, якої тактики держатись що до но- вїй загально-державного значіння.

Однакє був потрібний якийсь вихід.

Перш за все козацтво пригадає під впли- вом революції, що й воно було поневоленє ро- сійськими царями.

Козацтво пригадало старі козачі традиції, поавозило виборнє начало, скликало вій козний круг, обїбрали атамана. А далі починають ся історія їхньої „контр-революційности“. Справа се така поважна, що в нїй треба розібратись га- рьдє, а на горлати з оязу: „контр революціо- нерї тай годї!“

Я кажу, що козацтва єтерчалась що-до по- дії загально російських і се зрозуміло!

Адже зрєкти ся зразу ролі оборонців і „спасителів“ цілої держави — не легко.

Особливо се не легко було зробити козац- тву — певнїй війскою. Не забуваймо, що козац- тво — се арміє територіальна, в духом земляцтва, на чолї її (офіцерство) єтьєть тіж козаки. І в су- часній розвусі, коли поміж військовою російською масою почав ся великий рух соціялістичний і націо- налістичний, коли Росієнє подїлились на десятки партій, коєа прокинув ся антагонїзм між офі- церством і салдатами, з'явились національні ор- ганізацій і почало утворюватись українське, мєд- дованське та инші війська, козацтва вєсь час ли- шалась найбільше однєродною, найбільше су- щільною масою.

Окремим війскоєм вєно було з діда-прадіда, соціяльні антагонїзми в козацтві не дуже великі. І от поміж мітінгів, вїд, організацій, всьої тої плутанни нових початї і слів, що принесла революція, козацтва відчуло свою самостійність і відокремленість.

Вєно почує, що старє повалилось і ле- жить у руїнах, вєроттє до його нєма, але заря- зом вєчує, що воно має свою певну силу, може невелику на всю кишиню імперію, але під- раховану і певну.

З сьєго починаєть ся історія їхньої „контр- революційности“.

Спершу в козацтві вазала гору консерватив- на течія. Се консервативна течія теж не одно- родна. Були поміж нею й явнї контр-революці- онєри, були й такі, яких тільки хотїлось „спа- сати Росію від розрухи“.

Дуже характернє се „спасання“. Козаки ніяк не могли зрєкти ся своєї ролі „спасателїв“; се був пережиток їхнього попереднього приєв- лейбованого в Росії становища. Вони заявляли, що вони „державники“, що їм дєрога Росія мє- гутія, незалежна, демократична. Але події фа-

тально відштоухували їх до берегів Дону, меж своєї країни.

„Державниками“ російськими вони бє- влітку, були підчас корніловської авантури.

Ім бажалось війни до „небїдного“ сїм- не через те, що сей побїдний кінець так був тїрїбний Донові, а через те, що в їх мїна бє- ше ота „спасательська“ психольогія.

Але події перемєняли їхню психольогію.

Підчас корніловської авантури хєстєти та Донщини зразу перемєнили ся. Відома історія з Кєсєдїним. Як „спасателє“ і вїднємо режис- мер він виявив себе ще на Московській вїднєти ше в серпні. Чи він хотїв підчас Корніловської „спасати“, чи прєстє хотїв реакційного вер- рєрєтє — се не яснє, історія ся плутана.

Але Донщину захопились цькувати від ді, як реакційнє гнїздє.

І я пам'ятаю (бє був глядачєм на з'їзді) якою здїстє козаки на з'їзді народів козац- тва проклили російському народоєм. На вїднє- „Якої ви нації?“ донєць відповїдав: „кацєв“ і сердито заперечував належність до росій- ської держави.

Дєходило дє тєгє, що голова зєбрє- Литовєць теж не великий врихальник Мос- ковщини — мусїв прийняти і страмувати реалі- зованю козака.

Але те цькуваня і ті водїї мали і свої риснї наслідки. Вони вєвели козацтво з своєї сї- сво, в берєги своїх країв і областей, приву- їх відмовитись від бажаня давити тов угнєд- державному життю. Козаки печали рєзултат, рє- рєдє „спасателїв“ нї дєчого і що кращє мє- тьєть справами домашніми, в себе на Дону, бєні, Яїцьку. Ідея федерації відразу перемє- нилась.

Останній вибух „спасательства“ був більшевницького повстаня.

(Контр. Оуєв) Сергїй Яковлєв

Історичний документ.

з мартирологі українського шкільництва в Холміщині.

В своїй часті „Діло“ подало відомости, що українські мешканці Холми відносили ся двічі до генерального губернаторства в Люблінні в прошеннях о дозвіл отворити в Холмі українську приватну школу. — оба рази гр. Шелтицьку прийнятну школу. — оба рази гр. Шелтицький відкинув се прошення. Тепер дістали ми відпис цього розпорядження, поданого його в перекладі:

Ц. і к. Окружна Команда Холм.
Ек. нр. 4748 Z. V.

До Пана Калішука Івана
в Холмі, Мельницька вул. 31.

Холм, 30. вівтя 1917.

Свядство розпорядження Ц. і к. Воєнного Губернаторства в Польщі К. U. P. 18. Nr. 2695/1917 не узгляднено прошенні о дозвіл отворити приватну школу в українською викладавкою мовою в Холмі тому, що нема до сього ані фахових, ані правних основ. Про се зводьте повідомити також інших просителів.

За п. і к. Окружного Команданка
І ф. Класівскі в. р.

І так давня столиця короля Данила протягом трилітньої скрути не змогла дочекати ся української школи. — Холмшани віддані на безогляду польській окупації. Рівночасно в тим в славім Києві отворено кілька польських шкіл для незначних польських меншостей...

Відозва.

Гішеном в дня 8. с. м. ч. 32022/пр. приводела президія п. к. Намісництва Українському Краєвому Комітету помощи для виселенців у Львові на основі § 2. розпор. Мін. в 20. січня В. з. д. ч. 19. на збиране через свої органи і делегаций в краю публичних складок в Галичині з винятком тіснійшої воєнної області в часі від 21. до 28. січня с. р. в хосен осіб потерпівших наслідком війни. Рівночасно повідомило ц. к. Намісництво интересовані Староства і поручило їм поперти сю збірку своїм впливом.

На тій підставі Український Краєвий Комітет помощи для виселенців звертає ся до всієї суспільности, а зокрема до всіх Всч. Урядів парохіяльних та Пов. Урядів громадських з прошенем, щоби прийшли в поміч Комітету і заняли ся згаданою збіркою. Загально звісна, страшна нужда наших виселенців; Комітет старає ся в часі своєї майже дволітньої праці допомагати їм в неволі, через що вичерпались его розмірно так малі фонди так що прийшло б ся залишити таку хосенну працю. Маммо повну надію, що наша суспільність зрозуміє вагу сеї збірки і невідмовить помощи для найбільше потерпівших жертв війни. Польський К. Б. К. не раз вже заряджував подібні збірки в Галичині а Українське населенє не відмовило йому своїх жертв. Комітет є певний, що наш загал виявить ще більшу жертвенність і не пощадить жертв в хосен своїх зруйнованих братів.

Що до способу переведеня сеї збірки Комітет просить, щоб Всч. Уряди парохіяльні перозумілись в місцевих Урядах громадських і вислали дві або три поважані особи, які вчасі від 21. до 28. січня 1918 пішли би від хати до хати та збирали датки так в грошах як і в натурі.

Крім того в неділю 27. с. м. зводять зарядити ще збірку і по Церквах. О дозвіл на такі збірки в Церквах Комітет відніс ся вже до Вишсокопресвященних Ординаріятів, і є певний що Оми як найширйше підпруть сей почин. Про збірку по селі належить повідомити ц. к. Староство зглядно Уряд громадський і видати запрошення особам в імени Комітету відповідні легітимаций. Зібрані гроші просить ся переслати до Гілотечного Земельного Банку у Львові ул. Підвале ч. 7. „на річ виселенців“.

Датки в натурі можуть лишити ся в заряді Комітетів повітових а зглядно місцевих до розділу між потребуючих.

Український Краєвий Комітет помощи для виселенців у Львові ул. Бляхарська ч. 11.

Львів дня 10. січня 1918.

Ю. Дзвонич секретар. Ан. Кмицикевич голова.

594 1—3

Збирайте жертви на школу ім. Бернеа Грінченка! Жертви пересилати на руки скарбника Н. Петрова у Львові вул. Городецька 95.

НОВИНКИ

Львів, 22. січня 1918.

— Українська мирова делегація у Львові. Як ми вже вспіли донести вчора, — завітала вчорашнього дня проїздом в Берестя до Києва українська мирова делегація. В склад делегації входить: Голубович, Любимський, Полозов, Севрюк, Левницький і Остапенко, які мають придільений урядничий персонал. Делегати задержали ся на кілька годин у Львові. Відомість про се розійшла ся зараз по цілім місті. Де тільки появив ся автомобіль з котримсь а делегатів, зараз окружала його товпа цікавих. Одні а делегатів відвідав Книгарню Наукового Товариства ім. Шевченка і закупив за кількасот рублів українських літературних новин.

— Чи Німеччина підіймає ся обовязку обраняти Польщу перед українським ірредентизмом? Таке питання ставить один з редакторів „Frankfurter Zeitung“, який в ряді статей, писаних після подорожі по Австро Угорщині, обговорює національні проблеми внутрішньої і заграничної політики монархії. Статя, яка кінчиться висше наведеним питанням, має за тему „австро-польське“ неадагженє польської справи. Поляки — каже автор — хвалять ся, що вони здібні в своїй державі жити різні племена. Одначе в Східній Галичині вони не дали доказу сеї своєї здібности. Тепер вони говорять: Тільки віддайте нам Східну Галичину, а ми вже дамо собі а Українцями раду. На се Українці відповідають, що прилученє Східної Галичини до Польщі означає революцію України. На се автор а ціліцького становища заявляє: „Які гарантії маммо ми — бо все треба тямити: ми будемо той новий державний лад, німецький селянин і німецький робітник буде мусти йти на новій війни, коли той лад покажесть ся невдачним — які гарантії дають нам Поляки, що вони авдуть собі раду з своїми наредами?“ Даяі автерга автор увагу, що українського рузу в Австрії не треба недоцінювати, особливо в галузі а подіями в російській Україні і запитус: „Чи Німеччина візьме на себе обовязок постійно обороняти Польщу перед українським ірредентизмом?“ Над сям питанням повинна добре застановити ся й Німеччина й Австро Угорщина, — додамо від себе.

— Новиння півішєні. В осени 1914-р. воєнний суд засудив на кару смерті через повішенє за мнимий злочин шпюнажі о. Романа Березовського, Льва Коблянського і Семена Жабляка. Заходами п. д-ра Загайкевича переведено в тій самій справі перед військовим судом в Стрию дня 17 с. м. зоволєну реарзови, при якій після знаменитої оборони д-ра Загайкевича суд осудом признав усіх трьох повішєнних ввинними.

— „Дін, Україна і большевики“. Нинішний фейлетон беремо з Харківського дневника „Нова Громада“ з дня 1. (14.) грудня 1817.

— Рідно полєнених повідомляють ся, що кап. Стефанів лійтн.: Навроцький, Німіць, Сикшевич, Гуау і кадети: Гродвіцький, Жмур, Биндрівський і Бабяк находять ся в міській шпиталі в Петрограді і будуть помішені в Hald bei Wyborg, Jütland, Dänemark, куди небаком відідуть. — Ltn. Ludwig Rosenzweig, Göding, Mähren.

— Один з українських поєлів зложив у мене на нрєдні і добродійні цілі до моєї диспозиції 1500 К. З сеї суми за його згодою ирділив: на Народний фонд 200, на фундацію митрополита Шелтицького 200, на укр. захоронку у Львові 200, на прив. гімназії без держ. підмоги (в Долині) 200, для Укр. Комітету епіки над бідними м. Львова 200, для бідних учеників Академ. гімназії 100 — разом 1500 кор. — В. Нагірний.

НІМЕЦЬКА ЧАСОПИСЬ!

Просимо передолачувати одинокий тижневик

„UKRAINISCHE KORRESPONDENZ“

орган „Народного Комітету“ — який інформув чужинців про політичні аважаєні українського народу. — Умови передплати: річно 12 кор., піврічно 6 кор. 50 сот.

Гроші прошу слати: Wien, XVIII., Karl-Ludwigstrasse 31 5.

Нові книжки і виданя.

Wiederherstellung des Königreiches Halysch-Wolodymyr, Galizien und das ukrainische Problem in Oesterreich. Von Dr. jur. Michael Lozynskyj. Lemberg. Jänner 1818. Стор. 32 Ціна 150 К.)

Ся нова праця д-ра М. Лозинського, призначена для інформованя німецького політичного світа, складаєть ся з отсих розділів: I. Вступ (коротке представленє українського й

польського становища що-до Галичини). II. Як Галичина прийшла до Австрії. III. Галичина як українська галицько-володимирська держава. IV. Галичина під Польшею. V. Галичина як австрійська провінція до 1860 р. Проекти поділу Галичини на національній основі. 1. Зарядженє австрійського правительства. 2. Акція України. 3. Польська протинакція. 4. Поділ Галичини в конституційній комісії австрійського парламенту. 5. Галичина в державній конституції а 4. марта 1849 і кригла конституція для Галичини а 29. вересня 1850. VI. Галичина як автономний козонний край Австрії під польським панованем. VII. Східна Галичина — український край. VIII. Що має стати ся а Галичиною по війні

Праця, яка заступає становище декларації У. П. Р. а 19. грудня 1917, кінчить ся: „Полагодженє української проблеми в Австрії може наступити тільки отсам шляхом:

Найперше треба коронний край Галичину розкласти на його природні, себто історично-національні часті і тим самим відбудувати староукраїнське галицько-володимирське королівство як історично-національну вілість.

Українська Парламентарна Репрезентація в Австрії заявила отверте, що відповідале би се найвисшому ідеалові української нації, прилучити галицько-володимирське королівство, як неподільну і непродажну сладинну української нації, до Української Народної Републіки.

Одначе передумовою здійсненя сього ідеалу українського народу є, щоб мир закінченє на основі певного і необмеженого права самозначеня народів.

Та кєли б до мира в державнимм організаціям, що повстали на руїнах царизму, прийшло тільки на основі „без анексії“, тоді відбудованє галицько-володимирське королівство, злучене з українською частю Буковини й низинки українськими областями монархії, повинно звійти як окрема держава індивідуальність в державний звязок Габсбурської монархії або австрійської держави.

Кєли отже українські землі Габсбурської монархії також не закінченю мира остали б у її державних границях, полагатимє української проблеми в монархії можна досягнути тільки через утворенє української державної будови в рамках монархії, бо тільки тоді український народ монархії в порівнаню а своїми земляками в Українській Народній Републіці не буде почувати ся „уповалідженнє“, тільки поставлєннє на рівні“.

ХТО ХОЧЕ ПОДІТІ в Українській Републіці,

— той мусти читати „ДІЛО“. — Нашим Читачів і Прихильників просимо предивувати „Діло“ наших передплатників, бо тільки таким способом може часопись удержати ся і поступати вперед в області часописної техніки і інформаційних вимог. — — —

„Самохвальба і дійсність.“

Письмо до Редакції.

Вельмишановний Пане Редакторе!
У Вашім ціннім щоденнику появила ся дня 18. с. м. довша замітка Observera а „Самохвальба і дійсність“, яка — будучи зловні вірною в заключенях — не відповідає дійсному станови річий в подробицах. Заявляю, що „Наве Слово“, переміненє небавом на „Українське Слово“, зачало спєє існуванє в кінцем червня 1915 без найменшого співділаня або порозуміня зі сторуни п. пєсла д-ра Із. Голубовича чи його політичних товаришів, та що тим самим „апострофу“ — „Витай нам, Архикнязю!“ не можна зачислити ані на сторуно дабет ані на сторуно сєдїт півнійших насильних пєсідачів „Українського Слова“.

Згадана „апострофа“ являла ся як предовженє під ту хвилю (ревіндикована Австрією Львова) тої політичної дії, яка добула собі провідний тон на Пім асеукраїнським студентським зїзді, була півнійше (весною 1914) закріплена зїздом нєтаблїа, а з кінцем червня 1915 (в часі великої майської офєнзиви) досягла своєї кульмінаційної точки. Будучи автором тої „апострофи“, беру за неї всю відповідальність, розумієть ся, в применєню до тодішних обставин. Одночасно тим способом реабілітуєть ся „прямолїнійність“ і „асєндюїзм“ політиків, що їх обєднєє під своїм прапором „Укр. Слово“, яке стало їх органом від 15. вересня 1915.

Як що Observera бажав підкріпити свої заключеня, що узмістовлюють ся в питаню: „Wie kommt der Saul unter die Propheten?“, то міг їх найти далєкє бїльше а півнійших прєрочтвах „Укр. Слова“.

Долучуючи вислови глибокої пошани пишу ся — Фєль Федорів.

Львів, 19. січня 1918.

